Sweden
Sverige

UCSR

UN WOMEN
United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women

Ґендерні індикатори для потреб моніторингу та звітування

Володимир Саріогло
Проект ООН Жінки за фінансової підтримки Уряду Швеції

Актуальність формування системи показників гендерної статистики

В Україні існує нагальна потреба у формуванні національної системи показників ґендерної статистики для моніторингу прогресу у досягненні національних цілей ґендерної політики та звітування за міжнародними зобов'язаннями. Формування такої системи показників є одним з пріоритетних завдань ДССУ.

Інституціональні засади формування системи показників гендерної статистики

У 2012 р. Міжурядова та експертна група ООН з ґендерної статистики (IAEG-GS) запропонувала Мінімальний набір з 52 ґендерних показників, що ґрунтується на їх відношенні до ключових проблемних питань, визначених Пекінською платформою дій та іншими міжнародними зобов'язаннями. В листопаді 2018 р. цей перелік було переглянуто з метою повного узгодження з показниками ЦСР (натепер додано 22 кількісних показники). Цей перелік рекомендований до використання в різних країнах з метою виробництва даних на національному рівні та міжнародного співставлення ґендерної статистики. Індикатори класифікуються за п'ятьма групами: 1) економічні структури та доступ до ресурсів, 2) освіта; 3) охорона здоров'я та супутні послуги; 4) громадське життя та прийняття рішень, та 5) Права людини жінок і дівчат .

На початку 2019 р. ДССУ була створена міжвідомча робоча група з питань гармонізації національних показників ґендерної рівності до міжнародних стандартів. Серед завдань цієї робочої групи - розробка та затвердження переліку гармонізованих національних показників і відповідних методологій з урахуванням реалізації Державної соціальної програми забезпечення рівних прав та можливостей жінок та чоловіків на період до 2021 року, що затверджена Постановою КМУ №. 273 від 18.04.18 р., та НПД з виконання рекомендацій Заключних спостережень Комітету ООН з питань ліквідації дискримінації щодо жінок до Восьмої періодичної доповіді України щодо реалізації КЛДЖ на період до 2021 року, затвердженого постановою КМУ від 05.09.18 р. В рамках роботи групи заплановано розробити та представити всебічний перелік ґендерних показників до жовтня 2019 р.

Інституціональні засади формування системи показників гендерної статистики

Національний перелік, створений за результатами виконаних досліджень, містить показники з Мінімального набору ґендерних індикаторів ООН та ґендерно чутливі індикатори національних ЦСР. Цей перелік має стати відправною точкою для системи моніторингу гендерної політики та звітності в Україні.

Показники, що приведені у відповідність до Мінімального набору ООН, охоплюють економічні можливості, освіту, охорону здоров'я, громадське життя та прийняття рішень, а також права людини (включаючи насильство над жінками). Для кожного показника з Мінімального набору Відділом статистики ООН розроблені детальні метадані, що доступні за посиланням: https://genderstats.un.org/#/downloads).

Блок 1. Економічні структури, участь у продуктивній діяльності та доступ до ресурсів (1)

Мінімальний набір ґендерних показників ООН

1. Середня кількість годин, що витрачені на неоплачувану домашню роботу за статтю (за можливості виділити піклування про дітей)
2. Середня кількість годин, що витрачені на оплачувану та неоплачувану домашню роботу (загальне робоче навантаження), за статтю
3. Рівень економічної активності осіб віком 15-24 і 15+, за статтю
4. Частка самозайнятих серед зайнятого населення, за статтю
5. Частка безкоштовно працюючих членів сім'ї серед зайнятого населення, за статтю
6. Частка роботодавців серед зайнятого населення, за статтю
7. Частка підприємців серед дорослого населення, за статтю
8. Відсотковий розподіл зайнятого населення за секторами, за статтю (сектори: сільське господарство; промисловість; послуги)
9. Частка неформальної зайнятості в несільськогосподарській зайнятості, за статтю
10. Рівень безробіття, за статтю, віком та наявністю інвалідності
11. Частка дорослого населення (старше 15 років), яке має рахунок у банку або іншій фінансовій установі, або в оператора мобільних фінансів, за статтю
12. Частка сільського населення, яке володіє або має права на земельні ділянки, за статтю
13. Ґендерний розрив у заробітній платі, за професією, віком та наявністю інвалідності*
14. Частка зайнятих неповний робочий час, за статтю
15. Рівень зайнятості осіб віком 25-49 років, які мають дітей до 3 років, що проживають в домогосподарстві, та осіб без дітей у домогосподарстві, за статтю
16. Частка дітей віком до 3 років у формальних дитячих закладах
17. Частка осіб, які користуються інтернетом, за статтю
18. Частка осіб, які мають мобільний телефон, за статтю
19. Частка домогосподарств, які мають доступ до засобів масової інформації (радіо, ТБ, інтернет), за статтю голови

Блок 1. Економічні структури, участь у продуктивній діяльності та доступ до ресурсів (2)

Національні Цілі сталого розвитку до 2030 р.

20. Скоротити в 4 рази рівень бідності, зокрема шляхом ліквідації її крайніх форм
21. Збільшити охоплення бідного населення адресними програмами соціальної підтримки
22. Підвищити життєстійкість соціально вразливих верств населення
23. Співвідношення тривалості неоплачуваної домашньої роботи (ведення господарства, догляду за дітьми та іншими родичами тощо) жінок та чоловіків, %
24. Співвідношення середньої заробітної плати жінок і чоловіків, %
25. Середньозважений індекс підприємницької діяльності жінок (Індекс політики щодо МСП), балів
26. Рівень зайнятості жінок віком 25-44 роки, які мають дітей віком 3-5 років, %
27. Рівень зайнятості населення віком 20–64 років, %
28. Частка молоді, які не працює, не навчається та не набуває професійних навичок, серед населення віком 15–24, %

Блок 2. Освіта (1)

Мінімальний набір ґендерних показників ООН

29. Рівень грамотності (15-24 років), за статтю
30. Скоригований показник чистого охоплення початковою освітою, за статтю
31. Валове охоплення середньою освітою, за статтю
32. Валове охоплення вищою освітою, за статтю
33. Індекс ґендерного паритету серед охоплених початковою, середньою та вищою освітою
34. Частка жінок серед випускників вищої освіти за спеціальностями СТЕМ (наука, технології, інжиніринг т математика)
35. Частка жінок серед викладачів сектору вищої освіти
36. Скоригований показник чистого прийому учнів на перший рівень початкової освіти, за статтю
37. Показник завершення початкової освіти, за статтю
38. Валовий рівень випуску учнів, які здобули середню освіту, за статтю
39. Рівень переходу з початкової до середньої школи (загальні програми), за статтю
40. Рівень освітніх здобутків населення віком 25 років і старше, за статтю

Блок 2. Освіта (2)

Національні Цілі сталого розвитку до 2030 р.

41. Чистий показник охоплення дошкільними навчальними закладами дітей віком 5 років, %
42. Частка населення, яке повідомило, що за останні 12 місяців користувалось послугами Інтернету (%)
43. Частка чоловіків серед шкільних учителів (%)

Блок 3. Здоров’я та суміжні послуги (1)

Мінімальний набір ґендерних показників ООН

44. Частка жінок репродуктивного віку (15-49 років), чиї потреби в послугах із планування сім’ї задоволені сучасними методами
45. Смертність дітей у віці до 5 років, за статтю
46. Рівень материнської смертності
47. Охоплення допологовим доглядом
48. Частка пологів, на яких був присутні кваліфікований медичний персонал
49. Повікові коефіцієнти тютюнокуріння серед осіб віком 15 років і старше, за статтю
50. Частка дорослих, які страждають від ожиріння, за статтю
51. Кількість нових випадків ВІЛ-інфекції в розрахунку на 1 000 неінфікованого населення, за статтю, віком та ключовими групами населення
52. Доступ до антіретровірусної терапії, за статтю
53. Очікувана тривалість життя при досягненні віка 60 років, за статтю
54. Рівень смертності внаслідок серцево-судинних захворювань, раку, діабету та хронічних захворювань дихальних шляхів, за статтю

Блок 3. Здоров’я та суміжні послуги (2)

Національні Цілі сталого розвитку до 2030 р.

55. Кількість випадків материнської смерті, на 100 000 живонароджених
56. Кількість хворих з уперше в житті встановленим діагнозом ВІЛ, на 100 000 населення
57. Кількість смертей чоловіків (і жінок) від цереброваскулярних хвороб у віці 30–59 років, на 100 000 чоловіків відповідного віку
58. Кількість смертей від злоякісного новоутворення молочної залози у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку
59. Кількість смертей від злоякісного новоутворення шийки матки у віці 30–59 років, на 100 000 жінок відповідного віку
60. Ймовірність померти в 20–64 роки, чоловіки та жінки (‰)
61. Частка жінок (і чоловіків), які курять, серед чоловіків віком 16–29 років (%)
62. Рівень поточного використання сучасних методів контрацепції серед заміжніх та сексуально активних незаміжніх жінок віком 15- 49 років, %
63. Коефіцієнт народжуваності у віці до 20 років, на 1000 жінок віком 15-19 років

Блок 4. Суспільне життя та прийняття рішень (1)

Мінімальний набір ґендерних показників ООН

64. Частка жінок на міністерських посадах в Уряді
65. Частка жінок у (a) національному парламенті та (b) місцевих радах
66. Частка жінок на керівних посадах
67. Частка жінок серед офіцерів поліції
68. Частка жінок серед суддів

Блок 4. Суспільне життя та прийняття рішень (2)

Національні Цілі сталого розвитку до 2030 р.

69. Частка жінок серед депутатів Верховної ради України, %
70. Частка жінок серед депутатів обласних рад та місцевих рад міст обласного значення, %
71. Частка жінок серед посад вищого корпусу державної служби (посади категорії "А"), %
72. Рівень довіри громадян до суду, за статтю (%)
73. Рівень обізнаності громадян щодо права на безоплатну правову допомогу, за статтю (%)
74. Частка населення, задоволеного користуванням інфраструктурними об’єктами та рівнем надання соціальних послуг у ключових сферах у Донецькій та Луганській областях (%)
75. Частка населення, задоволеного рівнем надання адміністративних послуг у Донецькій та Луганській областях (%)

Блок 5. Права людини жінок і дівчат (1)

Мінімальний набір ґендерних показників ООН

76. Частка жінок і дівчат віком 15 років і старше, які будь-коли мали партнерів, і які зазнали фізичного, сексуального або психологічного насильства з боку теперішнього або колишнього інтимного партнера протягом останніх 12 місяців, за віком
77. Частка жінок і дівчат віком 15 років старше, які зазнали сексуального насильства з боку особи, яка не була їх інтимним партнером, протягом останніх 12 місяців, за віком та місцем
78. Частка дівчат і жінок віком 15-49 років, які зазнали калічущих операцій на статевих органах, за віком
79. Частка жінок віком 20-24 роки, які одружилися у віці молодше 15 років і молодше 18 років
80. Рівень підліткової народжуваності (у віці 10-14 років; у віці 15-19 років) на 1 тис. жінок відповідної вікової групи

Блок 5. Права людини жінок і дівчат (2)

Національні Цілі сталого розвитку до 2030 р.

81. Кількість нормативно-правових актів, переглянутих або прийнятих з метою забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та недопущення дискримінації щодо жінок і дівчат, одиниць
82. Частка жінок віком 15-49 років, які пережили принаймні одну з форм фізичного або сексуального насильства, %
83. Кількість звернень щодо насильства в сім'ї, тис.
84. Частка осіб, які повідомили про те, що в останні 12 місяців особисто стикнулися з дискримінацією або переслідуваннями на основі дискримінації, у загальній чисельності населення (%)
85. Кількість кримінальних правопорушень за ст. 115–118, 121 КК України (умисні вбивства, умисні тяжкі тілесні ушкодження), у розрахунку на 100 000 осіб
86. Чисельність потерпілих за останні 12 місяців від фізичного насильства (умисні вбивства та замахи, зґвалтування та замахи, тяжкі тілесні ушкодження), у розрахунку на 100 000 осіб,
87. Чисельність потерпілих за останні 12 місяців від сексуального насильства, осіб

Блок 5. Права людини жінок і дівчат (2)

Національні Цілі сталого розвитку до 2030 р.

81. Кількість нормативно-правових актів, переглянутих або прийнятих з метою забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків та недопущення дискримінації щодо жінок і дівчат, одиниць
82. Частка жінок віком 15-49 років, які пережили принаймні одну з форм фізичного або сексуального насильства, %
83. Кількість звернень щодо насильства в сім'ї, тис.
84. Частка осіб, які повідомили про те, що в останні 12 місяців особисто стикнулися з дискримінацією або переслідуваннями на основі дискримінації, у загальній чисельності населення (%)
85. Кількість кримінальних правопорушень за ст. 115–118, 121 КК України (умисні вбивства, умисні тяжкі тілесні ушкодження), у розрахунку на 100 000 осіб
86. Чисельність потерпілих за останні 12 місяців від фізичного насильства (умисні вбивства та замахи, зґвалтування та замахи, тяжкі тілесні ушкодження), у розрахунку на 100 000 осіб,
87. Чисельність потерпілих за останні 12 місяців від сексуального насильства, осіб

Мінімальний набір ґендерних показників – якісні показники, пов’язані з національними нормами

Економічні структури, участь у продуктивній діяльності та доступ до ресурсів

Зобов’язання країни у сфері ґендерної рівності у світі праці

Ратифікація Конвенції МОП про рівне винагородження чоловіків і жінок за працю рівної цінності № 100

Ратифікація Конвенції МОП про дискримінацію в галузі праці та занять N 111

Зобов’язання країн щодо підтримки поєднання роботи та сімейного життя

Ратифікація Конвенції МОП про рівне ставлення і рівні можливості для трудящих із сімейними обов’язками №156

Ратифікація Конвенції МОП про роботу на умовах неповного робочого часу N 175

Ратифікація Конвенції МОП про надомну працю N 177

Ратифікація Конвенції МОП охорону материнства №183

Тривалість відпустки у зв’язку з народженням житини

Частка заробітної плати, які виплачується під час відпустки у зв’язку з народженням дитини

Суспільне життя та прийняття рішень

Наявність ґендерних квот у парламенті (фіксовані місця для жінок і юридично закріплені квоти у складі кандидатів)

Наявність ґендерних квот у парламенті (добровільні партійні квоти)

Наявність законодавства щодо ґендерної статистики

Права людини жінок і дівчат

Наявність застережень щодо статті 16 КЛДЖ

Наявність законодавства з питань домашнього насильства

Наявність дискримінації жінок і дівчат у правах наслідування

Мінімальний вік вступу до шлюбу, згідно чинного законодавства, за статтю

Дякую за увагу!